

Yeni kültürler, yeni insanlar, yeni başarılar...

“Değişim Programıyla değiştik”

Bir şubat günü, İstanbul'da, poyraz eşliğinde, yağın karın altında, “değişim programı tarafları” ve biz buluştuk. Buluşmada; Nil Uluslararası Eğitim Organizasyon'un Başkanı Nilüfer Kayaalp, değişim programına katılan gençlerden biri olan Mesut Berber, Berber ailesinin bir süredir İstanbul'da konuk ettikleri, Mesut'un Amerikalı annesi; Sam Ketterer, Mesut Berber'in anne babası; Gölünür Berber, Nihat Berber ve bir diğer değişim öğrencisi olan Can Çiloğlu, vardı. Onlarla bu programa ilişkin deneyimlerini konuştuk. Bu sohbeti size aktaracağız. Ancak ondan önce Nil Uluslararası Eğitim Organizasyonu'nun gerçekleştirdiği değişim programı hakkında size bilgi verelim. Bu program, ABD hükümetinin belirlemiş olduğu bir yöntemlik çerçevesinde yürüt-

ÖĞRENCİ DEĞİŞİM PROGRAMININ BELLİ KURALLARI VE KATILIM KOŞULLARI VAR. HER ŞEYDEN ÖNCE YAŞ SINIRLAMASI BULUNUYOR. ÇOCUĞUN PROGRAMA KATILDIĞI TARİH İTİBARIYLA, 15 İLE 18 YAŞ ARASINDA OLMASI KOŞULU VAR. LİSEDE OKUYAN, LİSEDE YENİ MEZUN OLMUŞ, ÖĞRENCİLER BU PROGRAMA BAŞVURABİLİYORLAR. LİSENİN ARA SINIFLARINDA OLAN ÖĞRENCİLER, BİR YIL AMERİKA'DA EĞİTİM GÖRDÜKTEN SONRA GERİ DÖNÜP, TÜRKİYE'DE LİSE EĞİTİMİNE DEVAM EDEBİLİYOR.

tülüyor.

Amerikan Institute For Foreign Study (AIFS) Vakfı'nın Türkiye temsilciliğini, Nil Uluslararası Eğitim Organizasyonu yapıyor. Robert Kennedy önderliğinde kurulmuş bu vakıf, öğrenci ve öğretmen değişim programları yürütüyor. Vakıf, Amerikalı öğrencilerin yurtdışına gidişlerini ve dünyanın her tarafındaki öğrencilerin de Amerika'ya gelişlerini organize ediyor.

Programa katılma koşulları

Nil Uluslararası Eğitim Organizasyonu'nun şimdiye kadar gönderdiği bütün öğrenciler, lise son sınıf öğrencisi. Öğrenciler, üniversite sınavına girdikten ve tercihlerini yaptıktan sonra, Amerika'ya gidiyorlar. Giltmek isteyen öğrencilerin son başvuru tarihi ise, ocak ayı olarak belirlenmiş.

Akademik düzey önemli

Programa katılacak öğrencilerin akademik düzeyinin yüksek olması gerekiyor. Öğrencinin Amerika'da bulunduğu sürede, sağlıklı ve rahat bir yıl geçirecek kişilik yapısına uygun olup olmadığının belirlenmesi için, bir sözlü sınav yapılıyor. Programlar, genellikle orta büyüklükte şehirlerde yürütülüyor.

Öğrenciler, büyük şehirlere hiç gitmiyorlar. Bunun sebebi ise, bu şehirlerin "daha emniyetli" olması. Öğrenciler, bir akademik yıl süresince gönüllü ailelerin yanında kalıyorlar. O süre içerisinde, bir devlet lisesine devam ediyorlar. Ancak öğrenci, kendi tercihi ile bir özel okula da, geçiş yapabiliyor. Okula yakın

PROGRAMA KATILACAK ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK DÜZEYİNİN YÜKSEK OLMASI GEREKİYOR. DİL SINAVI VE AMACI; ÖĞRENCİNİN AMERİKA'DA BULUNDUĞU SÜREDE, SAĞLIKLI VE RAHAT BİR YIL GEÇİRECEK KİŞİLİK YAPISINA UYGUN OLMADIĞININ BELİRLENMESİ OLAN, BİR SÖZLÜ SINAV YAPILIYOR. PROGRAMLAR, GENELLİKLE ORTA BÜYÜKLÜKTE ŞEHİRLERDE YÜRÜTÜLÜYOR. ÖĞRENCİLER BÜYÜK ŞEHİRLERE HİÇ GİTMİYORLAR. BUNUN SEBEBİ İSE BU ŞEHİRLERİN "DAHA EMNİYETLİ" OLMASI.

çevrelerde, ikamet eden ailelerin yanında, onların bir evladı gibi, bir öğretim yılını tamamlıyorlar. Öğrencilerin kalacağı aileleri

vakıf belirliyor. Yanına öğrenci yerleştirilen Amerikalı aileye, en fazla yarım saat mesafede, o bölgenin AIFS Programı bölge koordinatörü bulu-

nuyor. Yani çocuklar, orada tek başlarına kalmıyorlar. Bu programdan yararlanan öğrenciler için, aileleri de denetleyen, kontrol eden, bir sistem mevcut.

Programın ekonomik bedeli

Programın bu yıl için bedeli, 7 bin 500 Dolar olarak belirlenmiş. Yol ücreti buna dahil değil. Bu para iki üç bölümde alınabiliyor. Ayrıca, Garanti Bankası ile yapılan bir çalışmada doğrultusunda; veliler bu programa göndermek istedikleri çocukları için, bankadan kredi alabilecekler. Garanti Bankası, bu program için özel bir kredi sistemi uyguluyor. Veliler, on iki ayda bu krediyi geri ödeyebiliyorlar.

Nil Uluslararası Eğitim Organizasyonu'nun-Başkanı Nilüfer Kayaalp

“Çocukların kazanımları bizi mutlu ediyor”

Değişim Programının yürütülmesine ilişkin ayrıntılı bilgileri, kendisi de 30 yıl önce bir değişim öğrencisi olarak Amerika'ya giden ve şu an Nil Uluslararası Eğitim Organizasyonu'nun Başkanı olan Nilüfer Kayaalp'ten aldık.

Ve- Nilüfer Hanım, Türkiye'ye ilişkin prosedürü tamamlayarak Amerika'ya giden gençler, orada nelerle karşılaşılıyorlar?

N. Kayaalp- Genelde ben de çocuklarımızla birlikte Amerika'ya gidiyoruz. New York'ta 3 günlük bir uyum kampından sonra öğrencilerimiz, ailelerinin yanlarına gidiyorlar.

Biz bu programı yedi yıldır yürütüyoruz. Programın çok sıkı kuralları var. Mesela; çocukların Amerika'da bulundukları sürede, araba kullanmaları ve otostop yapmaları yasaktır. Yanında kaldıkları ailenin bilgisi dışında, bir yere gitmeleri de yasak. O ailenin bir evladı gibi, ailenin kurallarına uyarak yaşarlar. Velilerimize rahat olmalarını söylüyoruz. Çocukların Amerika'da kaldıkları süre içinde, bize, onlarla ilgili dört tane rapor geliyor. Çocukları; çevreye uyumu nasıl, akademik başarıları nasıl? Biz, onları bu raporlardaki sonuçlarla da takip edebiliyoruz.

Çocuk, orada yalnız değil, konuşabilecek, başvurabileceği birileri mutlaka var. Çocuğun akademik durumunda olumsuzluklar olduğunda, hemen bana rapor gelir. Diyelim ki çocuk, bazı derslerde zorlanıyor. Hemen gidip hocasından yardım isteyebiliriz. İlk bir ayın sonunda İngilizceleri çok ilerliyor.

Ve- Bu programa katılım düzeyi nasıl?

N. Kayaalp- Biz, Milli Eğitim Bakanlığı'ndan bu program için onay aldık. Daha önce sadece Gaziantep'ten öğrenci gönderiyorduk. Bakanlık onayımızla birlikte hedefimiz; Türkiye'nin her bölgesinden bu programa öğrenci göndermek oldu. Program, bütün Türkiye'de valiliklere duyuruldu. Biz, katılımın artmasını çok

“PROGRAMIN ÇOK SIKI KURALLARI VAR. MESELA; ÇOCUKLARIN AMERİKA'DA BULUNDUKLARI SÜREDE ARABA KULLANMALARI VE OTOSTOP YAPMALARI YASAKTIR. YANINDA KALDIKLARI AİLENİN BİLGİSİ DIŞINDA BİR YERE GİTMELERİ YASAK. O AİLENİN BİR EVLADI GİBİ, AİLENİN KURALLARINA UYARAK YAŞARLAR. VELİLERİMİZE RAHAT OLMALARINI SÖYLÜYÖRÜZ.”

Ve- Genelde lise son öğrencilerini gönderiyorsunuz. Üniversiteyi kazanma ne oluyor?

N. Kayaalp- Liseden mezun olmuş öğrenciler üniversite sınavını kazanırlarsa, kayıtlarını bir yıl dondurup Amerika'ya gidiyorlar. Döndüklerinde de, elindeki belgelerle kazandıkları üniversiteye başvurup öğrenimlerine başlıyorlar. Bu konuda herhangi bir problemle karşılaşmıyoruz. Öğrencilerimiz geldiklerinde, İngilizce düşünce seviyeye gelmiş oluyorlar. Çünkü bir yıl boyunca hiç Türkçe konuşmuyorlar. Amerika'da eğitim sistemi kredili ve zor bir sistemdir. Öğrenciler döndüklerinde çok iyi bir eğitim almış oluyorlar.

istiyoruz. Çünkü bu programla gidip, geri dönen öğrencilerimiz de, çok olumlu değişimler gözlemleniyor. Çocukların kişilikleri gelişiyor ve Türkiye'yi çok güzel tanıyorlar. Gidip çok ırkek olan çocukları, geri döndüklerinde, kendilerine güveni tam olan bireylere döndüklerini görüyoruz. Bu da bizi çok mutlu ediyor.

Ve- Siz de bu programla Amerika'ya gittiniz değil mi?

N. Kayaalp- Ben otuz yıl önce gittim. Gaziantep Koleji'nde okuyordum. Ve bizim okuldun bu programla giden başka öğrencilerde vardı. En az iki, üç öğrenci bu programla Amerika'ya gidebilir. Çok doğal bir şeydi bizim

için. Ben gittiğim sene AİFS'nin başkanı, seçim yapmak için gelmişti. Benim hayatıma, otuz yıl önce kurduğum Amerika bağlantıları, çok büyük katkı yaptı. Bir eğitmen olarak, Amerika'da öğrencilerimi burada uygulama fırsatım oldu. Aynı şey öğrencilerimiz için de geçerli. Bir kız öğrencimiz, matematik olimpiyatlarında Audiho Eyaleti'ni temsil etme hakkı kazandı. Bir öğrencimiz, Harp Akademisi'nden dört yıllık tam destekli burs teklifi geldi. Biz, akademik düzeyi çok yüksek çocukları hedefliyoruz. Çünkü onların, Türkiye'ye dönüşte ülkemize katkılarının da, çok büyük olacağını biliyoruz.

Ve- Ailelerin bu programa katılma konusundaki çekinceleri neler oluyor?

N. Kayaalp- Türk ailelerinin en büyük çekincesi; çocuklarının üniversite sınavını kazanamaması. Bu nedenle aileler, çocuklarının sınav sonuçları açıklandıktan sonra göndermek istiyorlar. Ancak en geç, ocak ayı içerisinde başvuru alınmış olması lazım. Çocukların sınav sonuçları gelinceye dek, aile için bin 5 yüz dolar gibi bir risk söz konusu. Çünkü her şey ayarlandıktan sonra çocuk gitmekten vazgeçebiliyor. Böylece durumu bu para kesiliyor. Ancak, şimdiye kadar üniversiteyi kazanmayan çocuğumuz olmadı. Çünkü hepsi başarılı çocuklar. Biz velilerimize şunu söylüyoruz: Tereddütlerinizle çocuğunuzun geleceğini karartmayın. Çocuğun orada aldığı bir yıllık eğitim onun yaşamında çok büyük değişimler sağlıyor.

Değişim programına katılan Türk öğrenciler

“Bir yıl çok güzel geçti”

Programa katılan Can Çiloğlu ve Mesut Berber ile programa katılma süreçlerini ve Amerika'da yaşadıklarını konuştuk.

Ve- Programa katılma nedenlerinizi ve sürecinizi konuşalım.

Can- Üniversite eğitimim açısından iyi olur, hem de deneyim kazanırım diye bu programa katıldım.

Mesut- Sakıp Sabancı Anadolu Lisesi mezunuyum. Programın broşürünü babama götürdüm. Çünkü babam, beni eğitim konularında her zaman destekliyordu. ‘Böyle bir fırsat olsa, seni gönderirim’ dendi. Ben de babam ne diyecek diye broşürü götürmek istedim. Babam ‘tamam seni göndereyim’ dedi. Ben de macerayı seven biriyim. Yeni yaşamlar, bilmediğim şeyler bu yüzden kabul ettim.

Ve- Orada yaşadıklarını konuşalım. Nasıl bir ortamdı?

Can- Anlatamayacağım kadar çok şey yaşadım. Güzel bir ortamdı. Mesela, Teknoloji ve Mühendislik diye bir ders vardı. Hocamız yıl için de proje veriyordu. Bu projeleri en iyi ben yapıyordum. Geri dönüşüm netleşince, hocam bana: “Sen burada kal” dedi. Okulda yaptığım bir proje, okulun en iyi projesi seçildi.

Can Çiloğlu

farklı bir kültür. Değişik bir çevre var. Evler olsun, insanlar olsun tamamıyla farklı.

Ve- Oradaki yaşamın, geri dönüşte sana neler kattı?

Mesut- Bir yıl, çok güzel

İngilizce Mühendislik bölümünde okuyorum. Bütün dersler İngilizce. Dersler bana zor gelmiyor. İlk dönem bölüm birincisi oldum. Ben, Amerika'da İspanyolca da öğrendim. Futbol, tenis oynadım. Futbolda eyalet finallerine katıldık. Ayrıca Meksikalı arkadaşlarımız oldu. Onlarla hala görüşüyoruz.

Ve- Amerika'daki aile ile ilişkileriniz nasıldı?

Mesut Berber- Kesinlikle, ailem gibi oldular. İnsanlar şaşınıyor. Amerika'daki anem, birkaç haftadır bizde misafir. “Kim bu hanım, neyiniz oluyor” diye soruyorlar. Ben, “ikinci annem” diyorum. Bayramda akrabalarımızı, birlikte dolaştık, bayramlaştık.

Ve- Amerikalıların, Türkiye ile ilgili düşünceleri ne idi? Karşılaştığınız sorular neler oldu?

Mesut Berber- Sorular iki türlü oluyordu. Birincisi; gerçekten insanlar bilmediği için soruyorlar. “Türkiye’de şeker var mı, deveye mi biniyorsunuz?” gibi sorularla karşılaştım. Bu soruları lise öğrencileri soruyordu. Bazıları, Türkiye’nin yerini bilmiyordu. Bazıları ise, Türkiye hakkında olumsuz önyargılarla, soru soruyordu. Bizim, Arap ülkeleri gibi olduğumuzu sanıyorlar.

Can - Bana sorulan sorulardan biri; “kaç tane kız arkadaşın var?”

“M ESUT- BİR YIL ÇOK GÜZEL GEÇTİ DİYEBİLİRİM. ÇÜNKÜ YENİ BİR KÜLTÜR, YENİ İNSANLAR TANIYORSUNUZ. GERİ DÖNÜŞTE İNSANLARIN DÜŞÜNCELERİNE BAŞKA AÇILARDAN BAKIP, ONLARI DAHA İYİ ANLAYABILIYORSUNUZ. SÖYLEMEK İSTEDİKLERİNİ DAHA RAHAT ANLIYORSUNUZ.

Ve- Zorlu anlarınız oldu mu?

Can- Ben ilk aylarda ailemi çok özledim. Değişim programıyla yurtdışına gidecek olan bütün arkadaşlarımızın bu duyguyu yaşayacağını düşünüyorum. Ailesini, arkadaşlarını özlemek... Buna alıştıktan sonra çok mutlu oluyorsunuz. Geri dönüşte “keşke dönmesem, biraz daha kalsam” diyorsunuz.

Mesut- Zorlandığım değil, değişik gelen diyeyim. Farklı bir çevreye uyum sağlamak çok zor. Şaka yaptığımda “şaka yaptım” diye söylüyordum. Aile ilişkileri bizim gibi değil. Onlarda “gel seni yedireyim gibi bir şey yok”. Yemek yoksa kendiniz yapıyorsunuz. Bilmediğiniz

Mesut Berber

geçti diyebilirim. Çünkü yeni bir kültür, yeni insanlar tanıyoruz. Geri dönüşte, insanların düşüncelerine başka açılardan bakıp, onları daha iyi anlayabiliyorsunuz. Başka kültürleri de gördüğünüz için; kendi kültürünüzün, kendi yaşamınızın farkına daha iyi varıyorsunuz. “Benim ne kadar güzel bir yaşamım varmış” diyorsunuz. Ben, Yeditepe Üniversitesi

daşın var, kızlar mayo giyiyor mu?" şeklindeydi. Türkiye'ye karşı çok önyargılı düşünceleri var.

Ve- Siz orada bulunduğunuz süreçte, Türkiye'yi de tanıtmış oluyorsunuz, değil mi?

Mesut- Evet. Ben ülkemizi iyi tanıttığımı düşünüyorum. İnsanlar beni gördüklerinde; "Sen Türk müsün?" deyip şaşıyorlardı. Çünkü onlar için Türkiye, Ortadoğu'daki diğer İslam ülkeleri gibi bir ülke.

Ve- Gidecek olanlara önerileriniz neler?

Can- Zorlanmamak için İngilizcelerini geliştirip gitsinler. Özellikle konuşmaya ağırlık versinler. Gezecekleri çok yer var. Bence bolca gezip pek çok yeri gör-

sünler. Zaten buna fırsatları oluyor.

Mesut- Elinde fırsat olanlar mutlaka bu programa katılsınlar. İlerde iş yaşamına girdiğinizde bunu CV'nize ekliyorsunuz.

Mesut Berber'in Amerika'daki annesi Sam Ketterer

"Türkiye'yi tanımaya çalışıyorum"

Mesut Berber'in Amerika'daki annesi Sam Ketterer, bir süredir İstanbul'da ve Mesut'un konduğu. Sam, programla ilgili yaşadıklarını bizimle paylaştı.

Ve- Değişim öğrencisi almanya nasıl karar verdiniz?

Sam Ketterer- Sekiz yıl önce bir arkadaşım, değişim programları organize eden bir kuruma görüşmüştü. İlgi mi çekti, ancak eşimi ikna etmek biraz zaman aldı. Kendi çocuğumuz yok, yabancı bir ülkeden gelen bir gençlik konuk etme düşüncesi ona riskli geliyordu. Kanımca değişim programları karşılıklı güven ve açıklığa dayanıyor. Düşünün, bir aile çocuğunu hiç tanımadığı bir aileye gönderiyor, biz de, tanımadığımız birini, uzun süreli yaşaması için evimize alıyoruz. Bu sürenin sonunda, birbirinizi tanıyor ve ayrıldığınızda herkes kendi yaşamına devam ediyor. Ancak hiç bir şey eskisi gibi olmuyor, aranızda güçlü bir bağ oluşuyor. Kurduğunuz bu bağ, sizi zenginleştiriyor. Başka bir ülkede olsa da, haberleşmeyi, onun için endişelenmeyi sürdürüyorsunuz. Başarılarını, kariyerini düşünüyorsunuz.

kendini daha iyi ifade etmesini izliyorsunuz. Gelen öğrenciler seçilmiş öğrenciler, okulda ve sosyal yaşamda başarılı oluyorlar. Yardım almaya açılır, siz de onlara rehberlik ediyorsunuz. İlginç durumlar yaşıyorsunuz. Mesut, bizimle birlikteyken daha

tanınması için aracılık yapıyorsunuz. Buraya geldiğimizde Mesut'un ailesiyle tanıştım. Okulunu, ne kadar başarılı olduğunu gördüm.

Ve - Bugüne kadar hangi ülkelerden değişim öğrencileri aldınız?

S. Ketterer- Almanya, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Japonya ve Türkiye. Her biri farklı bir kültürden geliyor ve çoğunu Avrupa seyahatlerim sırasında ziyaret ettim, aileleriyle tanıştım. Mesut, geçen yıl ki konduğumda, ben de şu anda onu ve ailesini ziyaret ediyor, Türkiye'yi tanımaya çalışıyorum.

"M ESUT BİZİMLE BİRLİKTEYKEN, DAHA ÖNCEKİ YILLARDA BİZİM EVDE KALAN ÇOCUKLARDAN BİRİSİ VE BİR ARKADAŞIMIN AYNI YAŞLARDA OLAN KIZI, BİZİM EVDE KARŞILAŞTILAR. MESUT VE NORBERT'İN, İNGİLİZCE SÖZCÜK DAĞARCIĞI, BİR AMERİKALI OLAN ARKADAŞIMIN KIZINDAN DAHA GENİŞTİ."

Ve- Hazırlık aşamasında neler yaşıyorsunuz?

S. Ketterer- Aracılık yapan kuruluş sayesinde, ilk bilgiler gelmeye başlıyor. Sonra konunuzla yazıyorsunuz. Bazen 6 ay öncesinden planlar yapıyor. Birbirinizi tanımaya çalışıyorsunuz. Kendinizi "şimdi Türkiye'de gündüz, bu saatte okulundadır" diye düşünüren buluyorsunuz. Amerika'ya geldikten sonra ise eve, okula ve günlük yaşama alışmasına yardım ediyorsunuz. Yavaş yavaş dilini ilerletmesini,

önceki yıllarda bizde kalmış olan çocuklardan birisi ve bir arkadaşımın aynı yaşlarda olan kızı, biz de karşılaştılar. Mesut ve Norbert'in İngilizce sözcük dağarcığı, bir Amerikalı olan arkadaşımın kızından daha genişti.

Ve- Değişim programının size olan katkısı nasıl oldu?

S. Ketterer- Bu sayede sürekli öğreniyorsunuz, başka kültürleri, yeni insanları tanıyor ve yakın çevreniz de, sizinle birlikte öğreniyor. Kültürlerin birbirini

Ve- Türkiye'ye daha önce gelmiş miydiniz?

S. Ketterer- Hayır. Annem ve babam bir turla gelmişlerdi, ancak bu benim ilk gelişim. Değişim öncesinde kitap okuyor, o ülke hakkında bilgi edinmeye çalışıyorsunuz. Ancak yeterli olmuyor. Ülkeyi görmeden, o havayı solumadan bazı şeyleri anlamıyorsunuz. Şimdi İstanbul'u geziyorum. Türkiye hakkında okuyorum. Türkiye'ye, yakın arkadaşlarımdan oluşan bir gruba, tur yapmayı planlıyorum.